

Закон за намаляващата рентабилност

Законът за намаляващата рентабилност установява съотношението между разходите на ресурси и производствени фактори, от една страна, и производството на продукция – стоки и услуги, от друга страна. При това се анализира, преди всичко, по какъв начин увеличаването на разходите за един производствен фактор влияе върху увеличаването на обема на производството, при непроменени други фактори.

Например, при използването на дадена съвкупност от фактори нека се произвеждат 200 единици от даден продукт. Да започнем да увеличаваме един от производствените фактори, например, работната сила, която първоначално е била 100 и последователно я увеличаваме с 20 работника. Другите фактори остават неизменни. Резултатите от производството в количествено изражение ще бъдат, примерно, равни на тези, посочени в таблицата.

Количество работници	100	120	140	160	180	200
Количество продукция	200	235	260	275	285	290
Нарастване на продукцията	-	35	25	15	10	5
Продукция на един работник	2	1,96	1,86	1,72	1,58	1,45

Както е показано в таблицата, приходите при увеличаване само на един от ресурсите растат, но не пропорционално на увеличаването на този ресурс, а в по-ниска степен, т.е. наблюдава се намаляване на прираста на продукцията, а следователно и на доходността. Аналогично намалява и производителността на труда, в разчет за един работник. Проявяващата се зависимост отразява същността на *закона за намаляващата рентабилност*.

Причината за намаляващата рентабилност е в резултат на това, че всички производствени фактори “работят” в единство, а не всеки сам за себе си, което предполага спазването на определено съотношение, пропорционалност между тях. Тъй както, например, един механизатор не може да управлява едновременно два комбайна, така не е логично и двама механизатори да управляват едновременно един комбайн. Увеличаването само на един фактор, при фиксирано значение на другите фактори в условия, когато първоначално факторите са били синхронизирани по между си, поражда диспропорция. Количеството на работниците вече няма да съответства на количеството на машините, количеството на машините – на производствените площи и т.н.

Най-общо *законът за намаляващата рентабилност* показва, че *нарастването на производството на определен продукт, за сметка на увеличаването на който и да е от променливите фактори, без промяна на останалите фактори, след определен обем на производството започва да намалява.*